

MASZyny I URZĄDZENIA PRZEMYSŁOWE

114* 614.8-057:676.1.052.78

Dzielimy się doświadczeniem. Trudności i niebezpieczeństwa przy obsłudze gniotownika. Prz. papiern. mies., t. 8, Nr 12, grudz. 52, s. 359; A 4, 1,5 str., 3 rys. Autor omawia trudności występujące przy obsłudze gniotownika oraz możliwości wypadków przy pracy. Odpowiednia budowa polegająca na wprowadzeniu śruby i zgarniacza, zapobiegnie zdaniem autora, powyższym trudnościom. Na zakończenie podany jest opis wypadku przy gniotowniku oraz kilka podstawowych przepisów bezpieczeństwa pracy przy jego obsłudze.

115* 614.8-057:621.824:676.2.05

Bezpieczeństwo i higiena pracy. Transport ciężkich wałów. Prz. papiern. mies., t. 8, Nr 12, grudz. 52, s. 361; A 4, 1 str., 4 rys.

Autor zwraca uwagę na częste wypadki, jakie zdarzają się przy transporcie ciężkich wałów. Najczęściej przyczyną wypadku jest stosowanie niewłaściwych środków transportowych. Odpowiednie wózki transportowe o prawidłowym rozstawie kółek, zwrotności i nisko umieszczonym środkiem ciężkości mogą zapewnić zupełne bezpieczeństwo pracy.

116* 691.8:693.556.4

OLBRYŚ F.: Wibratory jako element mechanizacji robot. Inż. i Budown., mies., t. 9, Nr 12, grudz. 52, s. 405; A 4, 5 str., 11 rys., 2 wykr., 1 tabl., 1 poz. bibl.

Autor określa znaczenie mechanizacji pewnych prac w budownictwie przez wprowadzenie wibratorów. Następnie opisuje zasady działania wibratorów, sposoby ich użytkowania oraz korzyści wynikające z wibrowania betonu. Ze względu na bezpieczeństwo, należy stosować wibratory o napędzie elektrycznym na niskie napięcia. W artykule scharakteryzowano sposób i zakres działania różnych wibratorów stosowanych w budownictwie i przemśle prefabrykacyjnym. Nie wystarczająco omówiono warunki, jakim powinny odpowiadać wibratory z punktu widzenia op.

117 674.05-783:614.8-057

SCHULTZ H.: Bezpieczeństwo pracy przy obrabiarkach do drewna dzięki zastosowaniu automatycznego posuwu oraz innych przyrządów pomocniczych. „Arbeitssicherheit an Holzbearbeitungsmaschinen durch automatischen Werkstückvorschub und durch Arbeitsvorrichtungen“. Berufsgenossenschaft Nr 5, 1952, s. 163.

Jak wykazuje statystyka wypadków, największe niebezpieczeństwo pracy na obrabiarkach polega na stosowaniu ręcznego posuwu drewna. Różne firmy stosują przyrządy pomocnicze do posuwu drewna, z których kilka opisano w artykule. Dzięki temu można zapobiec wielu wypadkom przy obróbce drewna. Szczegółowe streszczenie w bibliotece CIOP. (Wg Sichere Arbeit Nr 3, 1952, s. 20).

118 674.05:621.935.11-233.27:614.8-057

Wkładki kulkowe, ułatwiające posuw drewna na pilach taśmowych. Maschine Shop Mag, luty 1951.

Przy cięciu drewna na pilach taśmowych przesuwanie grubych płyt drewna wymaga znacznego wysiłku fizycznego, co może łatwo spowodować wypadek. Opór tarcia przrzu przesuwie drewna po stole piły daje się praktycznie wyeliminować przez zastosowanie wkładek między stołem piły a drewnem. Wkładki te składają się z kulek stalowych ułożonych w płytce z miękkiej stali. W ten sposób ciężka płyta spoczywa wyłącznie na kulkach i może być bez trudu przesuwana. (Wg Sichere Arbeit Nr 3, 1952, s. 20).

119* 621.747.54/.55:614.8-086.3

MAURELLI C.: Opilki krzemowe i opilki metalowe przy piaskowaniu. „Abrasive silicei e abrasive metallici nella sabbiatura“. Securit, Roma, dwumies., R. 37, Nr 5, wrzes. paźdz. 52, s. 137; A 4, 5 str., 2 rys.

W artykule omówiono sposoby oczyszczania odlewów i różnych przedmiotów metalowych piaskiem i opilkami metalowymi. Autor wymienia używane w tym celu ro-

daje piasku i opilek oraz typy urządzeń do piaskowania. Przeprowadzono analizę kosztów eksploatacyjnych przy stosowaniu różnych materiałów do piaskowania, przy czym okazało się, że opilki metalowe są praktyczniejsze, ekonomiczniejsze i zapewniają lepsze warunki higieniczne pracy. Metoda ta jest coraz szerzej stosowana w przemyśle.

120* 656.259.22:614.8-057(088.8)

LASSAILLY L. J.: Urządzenie zabezpieczające podczas przebiegu pociągów. „Dispositif de sécurité pour la marche des trains“. Opis patentowy francuski Nr 1.016.696, kl. 1-gr 3, 3.8.52; D, A 4, 2 str., 3 rys.

Przedmiotem patentu jest sygnał alarmujący, który — włączając się automatycznie — ostrzega maszynistę w przypadku minięcia zamkniętego semaforu lub gdy poprzedzający pociąg zwalnia bieg. Sygnał ten o charakterze akustycznym lub innym wymaga przeprowadzenia wzdłuż szyn jednego przewodu ślizgowego oraz dodatkowego wyposażenia parowozów lub elektrowozów w aparat przełączający i alarmujący. Zabezpieczenie to z odpowiednimi zmianami można zastosować również do linii jednotorowych.

121* 622.941.2:614.838.13:621.383(088.8)

A. G. FÜR OELFEUERUNGEN. Urządzenie o dwóch palnikach olejowych jednocześnie czynnych oraz odpowiednie do tego urządzenia zabezpieczające. „Anlage mit zwei simultan betriebenen Ölbrennern und mit Sicherheitseinrichtung“. Opis patentowy szwajcarski Nr 281.693, kl. 136, 31. 3.52, D, A 4, 3 str., 1 rys.

Opis patentowy urządzenia opalanego jednocześnie dwoma palnikami olejowymi z zabezpieczeniem przeciw wybuchom, które mogą nastąpić wskutek ułatwienia się gazu. Działanie zabezpieczenia polega na uzależnieniu jednego palnika od drugiego w ten sposób, że może on się zapalić tylko wówczas, gdy już drugi palnik pracuje. Zależność tę uzyskuje się przy pomocy połączonych w specjalnym układzie 2 fotokomórek spełniających tutaj rolę „stróżów płomienia“ przy obu palnikach.

122* 621.317.333-783.1(088.8):621.3.024/.025:614.825

LEIFERT E.: Przyrząd do kontroli stanu izolacji. „Appareil pour le contrôle de l'isolement“. Opis patentowy francuski Nr 1.010.841, kl. 6-gr. 12, 26.3.52; D, A 4, 3 str., 1 rys. Opis patentowy dotyczy nowego przyrządu kontrolującego stan izolacji w urządzeniach prądu stałego i zmiennego. Przyrząd ten można stosować również przy badaniu stanu izolacji w sieciach telefonicznych i obwodach sygnalizacyjnych. Kontrola może być stała, przy czym przyrząd uruchamia akustyczny sygnał alarmujący. Zapewnienie stałej kontroli stanu izolacji zwiększa wybitnie bezpieczeństwo pracy urządzeń elektrycznych.

123* 621.3.064.4(088.8):621-783.1:614.844

TAILLEFERRE H.: Sposoby i urządzenia zabezpieczające do automatycznego gaszenia łuku elektrycznego powstałego wskutek zwarcia. „Procédé et dispositif de sécurité pour l'extinction automatique d'arcs provenant d'un claquage électrique“. Opis patentowy francuski Nr 1.010.805, kl. 6-gr. 12, 26.3.52; D, A 4, 3 str., 5 rys.

Urządzenia te są albo mechaniczne, albo elektryczne, działają natychmiast w wypadku pożaru (np. wskutek zapalenia się oleju). Zabezpieczenia elektryczne jednocześnie wyłączają cały uszkodzony aparat elektryczny z pod napięcia oraz włączają sygnał alarmujący.

124 621.853.052-426:620.178.3/.4:614.8-057

Łączenie lin drucianych. Drahtseilverbindungen. „Arbeitsschutznachrichten“, Nr 33/34, 1952. W artykule omówiono szczegółowe zasady łączenia lin drucianych z punktu widzenia op. Opisane zostały badania nad wyznaczeniem rodzajów połączeń linowych najlepiej spełniających swe zadanie. Szczegółowe streszczenie w bibliotece CIOP (Wg Sichere Arbeit Nr 3, 1952, s. 19).

125 621.979.13-78:621-3-52:614.8-057

CONRAD: Przyrządy suwakowe na prasach mimosrodoowych. „Berufsgenossenschaft“, Nr 5, 1952, s. 168.

W drobnym przemyśle metalowym często zachodzi potrzeba ściśnięcia przy pomocy prasy mimośrodowej dwóch drobnych części. Tego rodzaju prace wykonuje się przeważnie w przyrządach „odkrytych“, w których obsługujący może ominąć zabezpieczenie stosowane przy wkładaniu przedmiotu do przyrządu. Dlatego też coraz szersze zastosowanie znajdują przyrządy suwakowe. Przyrządy te jednak nie chronią obsługującego w przypadku wykonania przez niego ruchu mylnego i dlatego tłoczniczek należy osłaniać. Dalsze udoskonalenie polega na tym, że ruch dwukierunkowy suwaka w dolnej części przyrządu sterowany jest przymusowo i automatycznie przez suw roboczy i powrotny tłoczniczek. Szczegółowe streszczenie w bibliotece CIOP. (Wg Sichere Arbeit Nr 3, 1952, s. 17).

126 631.3-783.47:634.982:614.8-057

Ulepszony hak (narzędzie używane przy karczowaniu i ścięciu lasu). „Ein neuer Sappin“.

Przy pracach leśnych zdarzają się często wypadki spowodowane ześlizgnięciem się gładkiego zewnętrznego profilu haka z płaskizny jego podparcia. Dotychczas stosowane zabezpieczenia nie dały pożądanych wyników. Drwal austriacki P. Steiner zaopatrzył zewnętrzną krzywiznę haka w nieprzerwany szereg zębów, dzięki czemu hak ten opiera się zawsze kilkoma zębami naraz o płaskiznę podparcia, co zabezpiecza narzędzie od ześlizgnięcia się nawet na gładkim, oblodzonym podłożu. Szczegółowe streszczenie w bibliotece CIOP. (Wg Sichere Arbeit Nr 3, 1952, s. 17).

127* 621.934.22-783.312:614.8-057(088.8)

Soc. à responsabilités limitées dite: Ateliers de Constructions Mécaniques D'Annecy: **Ruchome zabezpieczenie przy pile taśmowej.** „Dispositif protecteur mobile pour scies à ruban“. Opis patentowy francuski Nr 1.013.202, kl. 4-gr 19, 30.4.52; D, A 4, 1,5 str., 3 rys.

Patent omawia jedno z zabezpieczeń pily taśmowej, posiadające prócz osłony stałej — ponadto dodatkową osłonę ruchomą. Dolne zakończenie tej osłony — przy pomocy odpowiednio umieszczonego kółka tocznego — opiera się na drewnie, które obrabiamy na maszynie i uniemożliwia w ten sposób dostanie się ręki obsługującego do strefy niebezpiecznej.

128* 666.94.042.931-784:628.511(088.8)

SOMOGYI FR. P.: **Komora powietrzna.** „Sas à air“. Opis patentowy francuski Nr 1.016.686, kl. 1-gr. 7, 3.9.52; D, A 4, 2,5 str., 2 rys.

Wynalazek ma na celu zapobieganie wydzielaniu się powietrza z pieca cementowego. Powietrze to porywa znaczne ilości pyłu, co wpływa na pogorszenie warunków higienicznych otoczenia oraz na wydajność pieca. Opisane urządzenie składa się z dwóch samoczynnie zamykających się przykryw umieszczonych u wylotu pieca. Są one tak skonstruowane, że przy otworzeniu jednej z nich druga się zamyka. W ten sposób powietrze wydostające się z pieca nie ulatnia się bezpośrednio do atmosfery, ale jest uprzednio zatrzymane w komorze powietrznej, co zapobiega porywaniu pyłu z pieca.

129* 621.979.13-783.31:614.8-057(088.8)

Soc. dite: Établissements O.M.I.C.: **Zabezpieczenie prasy mimośrodowej.** „Presse à dispositif de sécurité“. Opis patentowy francuski Nr 1.014.946, kl. 5-gr. 5,25.6.52; D, A 4, 2 str., 3 rys.

Patent omawia zabezpieczenie strefy niebezpiecznej w prasie mimośrodowej przy wycinaniu różnych kształtów w materiale w postaci arkuszy (np. arkuszy skóry). Zabezpieczenie polega na wprowadzeniu osłony otaczającej strefę niebezpieczną oraz dociskowej płytki ze sprężynami. Całość nie pozwala na mimowolne dostanie się palców obsługującego pod tłoczniczek prasy.

130* 621.315.22:621.317.333.4:608.3(44)

Société Alsacienne de Constructions Mécaniques. **Udoskonalenie sygnalizacji o uszkodzeniu powłoki kabli elektrycznych.** „Perfectionnements à la signalisation des défauts d'étanchéité des enveloppes de câbles électriques“. Opis patentowy francuski Nr 1.011.124, kl. 6-gr. 12, 2.4.52; D, 25 × 17 cm., 2,3 str., 3 rys.

Ulepszenie polega na skonstruowaniu specjalnego manometru zamykającego automatycznie elektryczny obwód sygnalizacyjny w chwili, kiedy ciśnienie płynu lub gazu wprowadzonego do badanego kabla spadnie poniżej określonej wartości, wskutek powstania nieszczelności w powłoce kablowej. Szczelność powłoki kablowej jest zagadnieniem bhp.

131* 621.319.51:539.16:608.3(44)

Société Générale de Constructions Electriques et Mécaniques. **Udoskonalenie iskierników elektrycznych.** „Perfectionnement aux éclateurs électriques de protection“. Opis patentowy francuski Nr 1.014.437, kl. 6-gr. 12, 11.6.52; D, 25 × 17, 1,2 str., 2 rys.

Przedmiotem wynalazku jest udoskonalenie iskierników, stanowiących część składową ogromników, ograniczników napięcia itp. urządzeń mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa pracy w urządzeniach elektrycznych. Ulepszenie to polega na wprowadzeniu do iskiernika stałego strumienia elektronów, regulującego warunki wzbudzania łuku elektrycznego. W tym celu stosuje się pewne izotopy radioaktywne zamiast specjalnych urządzeń pomocniczych.

132 621.96-783.617:614.8-057

Zabezpieczenie tłoczni automatycznych. Sécurité Centre. Nr 10, 1951, s. 23.

Urządzenie zabezpieczające składa się z osłony tłoczniczka, wykonanej z ramek (szkieletu) stalowych oraz z cienkiej blachy aluminiowej. Osłona posiada rtęciowy przerywacz połączony szeregowo przyciskiem wyłącznika tłoczni. Osłona ta jest zaopatrzona w dwie niewielkie przeciwwagi. Obsługujący może uruchomić tłocznię przez pociśnięcie przycisku tylko wtedy, gdy opuści osłonę w położenie zabezpieczające. Każdorazowe uniesienie osłony podczas ruchu roboczego tłoczni przerywa natychmiast dopływ prądu i w ten sposób zatrzymuje tłoczniczek. Ponadto dodatkowa płyta przykrywa urządzenie zabezpieczające i nie pozwala na przedostanie się rąk do przestrzeni pomiędzy osłoną a tłoczniczek. (Wg Sichere Arbeit Nr 3, 1952, s. 17).

133 628.511:621.639:614.8-086.3

Przyrząd do czyszczenia worków filtracyjnych. „Arbeitskyddet“ Nr 1, 1951.

Nowy przyrząd do czyszczenia worków filtracyjnych z pyłu polega na zasysaniu pyłu, przyczepionego do tkaniny worka. Przystępując do oczyszczania przeciągamy worek poprzez szczotkę, która musi być dokładnie dopasowana do średnicy worka. Dla wykonania obustronnego czyszczenia worka o długości wynoszącej 14 metrów, dwóch ludzi potrzebuje 3 min. czasu. Szczegółowe streszczenie w bibliotece CIOP. (Wg Sichere Arbeit Nr 3, 1952, s. 22).

134* 621.96/.97-78:614.8-057

DANNA J.: **Prasy do metali. Cz. 3 Urządzenia zabezpieczające i sposoby zabezpieczeń.** „Les presses à métaux. p. III. Dispositifs protecteurs et systèmes de sécurité“. Trav. Sécurité, mész., t. 4, Nr 10, paźdz. 52, s. 315; A 4, 8 str., 10 fot., 1 rys.

Część III artykułu omawia urządzenia op. na prasach. Prasy te były przyczyną poprzednio opisanych 196 wypadków. Omówiono wypadki przy osłonach ruchomych oraz warunki pracy mechanizmu. W artykule zwrócono specjalną uwagę na zastosowanie osłon bocznych. Szerzej ujęte są osłony odsuwające ręce o ruchu czołowym, brzośnym i pionowym. Zabezpieczenie przy pomocy tzw. brzośoletek na rękach i układu linek jest niedostateczne. Autor podaje przykład użycia stołu rewolwerowego oraz matrycy wysuwającej się poza osłonę do zasilania pras automatycznych i półautomatycznych. Prasy cierne śrubowe są uważane za bezpieczniejsze od innych ze względu na łatwość zaopatrzenia w osłony przesuwne uruchamiane od suwaka.

WENTYLACJA

135 628.512.4:621.691.3

OHNEMÜLLER H.: **Miejscowe wyciągi pyłowe w zakładach wytwarzających przy produkcji szkodliwy pył.** „Ortsfeste Staubabsaugleitungen für die Reinigung Staubgefährdeter Betriebe“. Berufsgenossenschaft, luty, 52, s. 43; 3 str.

Autor opisuje instalację do czyszczenia próżniowego przeznaczoną dla przedsiębiorstw, w których zachodzi niebezpieczeństwo szkodliwego zapylenia. Rozważane są korzyści stosowania takiej instalacji. (Wg Occup Safety a. Health Nr 4, 1952, s. 205).

136 621.9-784.41:628.512

SCHULTE H. F., HYATT E. C., SMITH F. S.: **Wentylacja ssąca stosowana przy maszynach do obróbki materiałów o wysokiej toksyczności.** „Exhaust ventilation for machine tools used for materials of high toxicity“. Industr. Hyg. a. Occup. Med. styc. 52, s. 21; 9 str.

Opisano ssącą instalację wentylacyjną stosowaną w zakładach Los Alamos przy obróbce uranu, toru, berylu, talu i ołowiu. Zostały tu również omówione i zilustrowane urządzenia wentylacyjne umocowane na obrabiarkach, które usuwają zanieczyszczenia pyłowe w sposób dostateczny (na tokarce i strugarce). (Wg Occup. Safety a. Health Nr 4, 1952, s. 206).

137* 621.791.7:621.639-225:628:512:614.8-086.4

Przyrząd ssący do odprowadzania par powstających przy spawaniu elektrycznym. „Protection“ maj 1951. Przy spawaniu dużych przedmiotów zachodzi konieczność odprowadzania zanieczyszczonego powietrza przy pomocy urządzenia pozwalającego na każdorazowe przybliżenie ruchomej ssawki do miejsca spawania. Dobre rozwiązanie konstrukcyjne takiego urządzenia zastosowano w zakładach Chloisy we Francji, przy spawaniu wagonów towarowych. Obszerne streszczenie w bibliotece CIOP. (Wg Sichere Arbeit Nr 3, 1952, s. 23).

POŻARY I WYBUCHY

138 621.9.001.2:614.84

SELLE H.: Badania nad zapalnością wiórów stalowych „Untersuchungen über die Entzündlichkeit von Stahlwolle“. *Bundesarbeitsblatt*. Nr 7, 1952, s. 345.

Podczas usuwania wiórów stalowych przy użyciu stalowych wideł wybuchł w pewnym zakładzie przemysłowym pożar. Przyczyną pożaru był w tym wypadku zapłon wiórów od iskry wywołanej widłami. Wykonano szereg badań celem wyjaśnienia związanych z tym zjawiskiem zagadnień natury chemiczno-fizycznej. Badania wykazały łatwą zapalność wiórów stalowych. Iskry wydobywające się ze zwykłej zapalniczki o kamieniu cerowym powodowały regularnie ich zapłon. Obszerne streszczenie w bibliotece CIOP. (Wg Sichere Arbeit Nr 3, 1952, s. 23).

139 622.235.4/.5:622.861

Żadnych materiałów wybuchowych w kopalniach węgla. „Keine Sprengstoffe in Kohlengruben“ *Technisch Wetenschappelijk Tijdschrift*. Nr 9, 1952, s. XIV.

Urządzenie odstrzałowe, wynalazek firmy E. J. du Pont de Nemours u. Comp., New York, polega na działaniu gazu ciśnieniem i składa się z długiej rury stalowej zaopatrzonej na końcu w zasuwę. Całość umieszcza się w szczelinie skały, po czym przy pomocy elektryczności wywołuje się w rurze reakcję chemiczną, dającą znaczne ilości gazu. Gdy gaz osiągnie określone ciśnienie, przyrząd wybucha rozsadzając skałę. Badania nad tym wynalazkiem są w toku. (Wg Sichere Arbeit Nr 3, 1952, s. 23).

140 622.767:536.468.001.5:614.84

Palność mieszanek gazowych węglowodorów parafinowych z powietrzem i azotem w podciśnieniu. „Flammability of mixtures of individual paraffin hydrocarbon gases with air and added nitrogen at subatmospheric pressures“. *Report of Investigations*, Washington D. C., Nr 4389, stycz. 52, 12 str.

Opisano około 900 badań dokonanych w celu ustalenia palności węglowodorów parafinowych w podciśnieniu 400, 200, 100 i 70 mm Hg. Przede wszystkim badano metan, etan, propan, butan i mieszaninę z powietrzem i azotem w różnych stosunkach. W tekście zamieszczono liczne wykresy i tabele oraz podano barwy, kształty i rozmiar powstających płomieni. (Wg Occup. Safety a. Health Nr 4, 1952, s. 211).

141* 669.71.483:614.833.5

HUGONY E.: Zabezpieczenie przy pracy z pyłem aluminowym. „La prevenzione nella lavorazione della polvere di alluminio“. *Securitas*, Roma, dwumies., R 37, Nr 5, wrześ./paźdz. 52, s. 129; A 4, 5 str., 2 rys., 2 tabl., 13 poz. bibl.

Autor omawia najczęściej stosowane metody produkcji i rozważa niebezpieczeństwa przy tym występujące. W artykule położono szczególny nacisk na niebezpieczeństwo pożarów i wybuchów pyłu aluminowego. Zbadano fizyko-chemiczny aspekt zjawiska i przytoczono szereg przykładów wybuchu tego pyłu we włoskim przemyśle. Autor podaje środki zapobiegawcze, jakie należy stosować, aby zapewnić całkowicie bezpieczną produkcję.

142* 621.851/.852:531.43:614.842(088.8)

Aktiebolaget Linde Kvarnmaskiner. Zabezpieczenie przeciwpożarowe dla podnośników taśmowych przekładni pasowych itp. urządzeń. „Dispositif de sécurité pour éléva-

teurs à bande, transmissions à courroie et applications similaires“. Opis patentowy francuski Nr 1.012.810, kl. 4,23.4.52; D, A4, 1, 5 str., 2 rys.

Wskutek poślizgu zachodzącego między kołem pasowym a pasem, temperatura na tych elementach maszyn wzrasta. W związku z tym może powstać pożar, zwłaszcza jeśli urządzenie pracuje w warunkach niedostatecznego odprowadzania wytwarzanego ciepła. Opisane zabezpieczenie polega na wprowadzeniu do koła pasowego elementu pośredniego, wykonanego z łatwo topliwego metalu (np. stopu Wood'a), który po osiągnięciu przez urządzenie pewnej granicznej temperatury, wytapia się i w ten sposób natychmiast wyłącza napęd.

SZKODLIWOŚCI CHEMICZNE

143 662.237.3:615.9:614.8-086.4

BERGMAN B. BURTON: Toksyczność tetrylu na podstawie dziesięcioletnich doświadczeń. „Tetryl toxicity: A summary of ten years experience“. *Arch. ind. Hyg. a. occup. Med.* stycz. 52, s. 11; 10 str. Przegląd właściwości i metod wytwarzania tetrylu. Podczas dziesięcioletniej opieki lekarskiej nad robotnikami Picatinny Arsenal w New Jersey nie zdarzył się — zdaniem autora — żaden wypadek przewlekłego zatrucia, występowały jedynie choroby skóry u 4,2 do 7,7% zatrudnionych. Autor omawia działanie tetrylu na narządy wewnętrzne i sposób leczenia zatrutych. Poza tym daje przegląd stosowanych zasad higieny oraz podkreśla znaczenie wstępnego badania robotników. (Wg Occup. Safety a. Health Nr 4, 1952, s. 206).

144 622.411.31:544.4:545.728

GRICE C. S. W., HARTWELL F. J.: Wykrywanie i oznaczanie tlenku węgla. „The detection and estimation of carbon monoxide“. *Trans. Instn. Min. Engrs.* marz. 52, s. 305; 17 str.

Artykuł rozważa i porównuje skuteczność 5 metod wykrywania i oznaczania małych ilości tlenku węgla w kopalniach. Metody te są następujące: 1) badanie krwi (karboksyhemoglobina), 2) absorpcja chemiczna, 3) przemiana tlenku na dwutlenek węgla, 4) redukcja soli palladu i 5) analiza tlenku węgla za pomocą analizatora w promieniowaniu podczerwonym. Przy kontroli ciągłej dobre wyniki daje katalityczne utlenianie na hopkalicie oraz metoda absorpcji w podczerwieni. Poza tym używa się ptaków i myszy jako indykatorów do kontroli ciągłej, lecz zachodzi potrzeba opracowania takich indykatorów, które wykazałyby stężenie poniżej granic czułości ptaka czy myszy. (Wg Occup. Safety a. Health Nr 4, 1952, s. 206).

145 628.511.4:621.928.9

JAFFE C. D., HOSEY A. D., CHAMBERS J. T. jr.: Pochłaniacz spiralny — nowy przyrząd do badania stanu dyspersji pyłów. „The spiral sampler — A new tool for studying particulate matter“. *Arch. ind. Hyg. a. occup. Med.* stycz. 52, s. 62; 9 str.

Opisano prosty przyrząd, którego działanie polega na chwytności pyłu przechodzącego z wielką szybkością po linii spiralnej wraz z pobieranym powietrzem. Przyrząd ten rozdziela pył wg wielkości i osadza na taśmie filmowej. Badania przyrządu wykazały dobrą selekcję oraz prawie całkowite usunięcie pyłów o rozmiarach około 1 mikrona. Dobre wyselekcjonowanie cząstek pyłu o wymiarach mniejszych — aż do 0,5 mikrona zaobserwowano również. (Wg Occup. Safety a. Health Nr 4, 1952, s. 205).

146* 545.728:546.217:628.512

FREITAG R.: Szybkie wykrywanie tlenku węgla w powietrzu. „Schnellnachweis von Kohlenoxyd in der Luft“. *Neue Deliva Ztschr.*, lip. 51, s. 186.

Artykuł zawiera opis metody wykrywania CO opracowanej przez British Department of Scientific and Industrial Research. Polega ona na przepuszczaniu badanego powietrza przez siłko-żel z warstwą żółto zabarwionego siarczanu potasowo palladowego. Obecność CO w powietrzu powoduje ciemno brązowe zabarwienie siarczanu znajdującego się wewnątrz rurki. (Wg Heizung, Lüftung, Haustechnik N 1/52).

MEDYCyna PRACY

147 535.33.072:615.9:616-057-073

HEROS M., LE LAY J.: Zastosowanie spektrografii w higienie przemysłowej. „L'utilisation de la spectrographie en hygiène industrielle“. *Med. d'U. s. i. n. e.*, Nr 1, stycz. 52, s. 3; 14 str.

Autorzy omawiają szczegółowo zasady spektrografii i jej zastosowanie do wykrywania różnych toksycznych substancji we krwi, płynach ustrojowych, powietrzu i materiałach organicznych. Opisują także użytkowanie spektrografii w diagnostyce chorób zawodowych i wyjaśniają przewagę tej metody w porównaniu do metod chemicznych. (Wg Occup. Safety a. Health Nr 4, 1952, s. 208).

148* 616-001.21:615.81

DALZIEL CH. F.: Usprawnienie pierwszej pomocy udzielanej porażonym prądem elektrycznym. Sztuczne oddychanie na słupie. „Perfezionamento nei pronti soccorsi ai colpiti da corrente elettrica. La respirazione artificiale su polo“. *Securitas*, Roma, dwumies., R 37, Nr 5, wrzes. paźdz. 52, s. 134; A 4, 2,5 str., 11 fot.

Przy porażeniach prądem elektrycznym niezmiernie ważne jest zastosowanie natychmiast sztucznego oddychania. Ofiara porażenia prądem przy pracach na słupie była dotychczas ściągana na ziemię, gdzie dopiero stosowano sztuczne oddychanie. Powodowało to opóźnienie pierwszej pomocy od 2 do 10 minut, co miało nieraz katastrofalne skutki. Opracowane obecnie metody sztucznego oddychania na słupie umożliwiają natychmiastową pomoc. Autor opisuje obydwie metody i omawia dalszą akcję ratowniczą.

149* 616-099-057:661.638:67.7-085

SASSI C. (Clinica del Lavoro dell'Università di Milano): Zatrucia zawodowe tróchlorkiem fosforu. „L'intossicazione professionale da triclورو di fosforo“. *Med. Lavoro*, Milano, mies., t. 43, Nr 8-9, sierp. wrzes. 52, s. 298; B 5, 8 str., 1 tabl., 5 poz. bibl.

Autor opisuje przypadki ostrego i przewlekłego zatrucia tróchlorkiem fosforu, objawy zatrucia i sposób leczenia. W ostrych formach zatrucia, zaburzenia występują po 2 — 6 godzinach działania trucizny i polegają na stanach zapalnych oczu i gardła. Niektórzy robotnicy wystawieni na działanie tróchlorku fosforu chorują na chroniczny bronchit z rozedmą płuc. Poza tym zachodzą zmiany w obrazie morfologicznym krwi. Zatrutych robotników należy przesunąć na inne stanowisko pracy.

151* 616.72-001-4-002

MIQUOLET F.: Patologia węglowodorów. „La pathologie des hydrocarbures“. *Arch. Mal. profess.*, Paris, dwumies., t. 13, Nr 5, 1952, s. 454; B 5, 3,5 str.

Autor rozważa skutki działania węglowodorów, zawartych w materiałach przemysłowych, na organizm i przytacza kilka historii chorób przez nie wywołanych. Typowe objawy polegają na nieznacznych zmianach w obrazie krwi i zmniejszeniu się rezerw kwasu lewoaskorbinyowego wskutek złej resorpcji przewodu pokarmowego. Autor zaleca kierownictwu zakładowemu ścisłą współpracę z lekarzami przemysłowymi i inspektorami pracy, jak również ulepszenie wentylacji i klimatyzacji stanowisk roboczych.

151* 616.72-001-4-002

ATKINS J. B., MARKS J.: Rola infekcji gronkowcowej u górników dotkniętych urazem. „The role of staphylococcal infection in beat disorders of miners“. *Brit. J. Ind. Med.*, mies., t. 9, Nr 4, paźdz. 52, s. 296; B 5, 7 str. 5 tabl., 5 poz. bibl.

Badania przeprowadzone w ciągu roku wśród górników wykazały, że w przypadku urazu kolan i łokci rozwija się często zakaźny stan zapalny na tle infekcji gruczołów włosowych skóry w miejscu urazu. Wywołuje to z kolei zakażenie torebki maziowej stawu łokciowego lub kolanowego. Pomiędzy 46 osobami badanymi — u 39 stwierdzono przebyte niedawno zakażenie gronkowcowe. Badania te ujawniły przyczynę komplikacji i długotrwałego leczenia urazów, występujących u górników.

OGÓLNE

152 662.76:614.894.2

ALBERNY M. J.: Respiratory w przemyśle gazowniczym. „Les appareils respiratoires dans l'industrie du gaz“. *J. des Usines à Gaz*, stycz. 52, s. 21; 3 str.

W przemyśle gazowniczym używa się respiratorów trzech typów. Wybór zależy od rodzaju i miejsca pracy. Aparat z doprowadzeniem świeżego powietrza, składający się z maski, okularów i gumowego węża nadaje się do pracy w warsztacie. Rura doprowadzająca może mieć do 10 m długości. Jeśli jest konieczne poruszanie się robotnika na większych odległościach może być użyty typ respiratora z częściowym doprowadzeniem powietrza. Aparaty ze sprężonym tlenem powinny być stosowane tylko w wyjątkowych przypadkach. W końcu autor omawia filtry do respiratorów i daje wskazówki właściwego używania i konserwacji różnych typów aparatów respiracyjnych. (Wg Occup. Safety a. Health Nr 4, 1952, s. 207).

153 616.24-003.656.67:614.8-086.3:628:511

CHAVANEL A.: Technika zapobiegania krzemicy. „La prevention technique de la silicose“. *Gesundheit u. Wohlfahrt*, marz. 52, s. 211; 16 str.

Rozważane są zasady zapobiegania krzemicy na tle zawodów, w których ona występuje. Autor wymienia następujące metody: 1) usuwanie krzemu (wzgl. zamiana), 2) zmniejszenie ilości pyłu krzemowego w powietrzu, 3) zmniejszenie czasu ekspozycji na pył krzemowy, 4) zmniejszenie możliwości powstawania pyłu oraz 5) stosowanie respiratorów. W końcu artykuł daje przegląd wyników stosowania wszystkich powyższych metod w przemyśle. (Wg Occup. Safety a. Health Nr 4, 1952, s. 208).

154* 061.3.(45):622.861:331.82

Ogólnopanstwowy Zjazd w sprawie bezpieczeństwa pracy w kopalniach. „I Convegno Nazionale per la sicurezza del lavoro nelle miniere“. *Securitas*, Roma, dwumies., R. 37, Nr 5, wrzes.-paźdz. 52, s. 156; A 4, 3 str., 4 fot.

Na Zjeździe, który odbył się 27—29 września 1952 r. w Cagliari poruszono szereg zagadnień dotyczących op w kopalniach. Wśród najważniejszych należy wymienić: najnowsze kierunki obudowy sztolni i szybów w kopalniach, uwagi dotyczące lin metalowych nadających się do kopalń, transport wewnętrzny w kopalniach, sposoby i przepisy zwalczania krzemicy, elektryczna aparatura bezpieczeństwa. W podsumowaniu wyników zjazdu podkreślono konieczność powiązania zagadnień pracy i bezpieczeństwa, ścisłej kontroli środków ochronnych oraz wciągnięcie do współpracy nad sprawami op robotników.

155* 629.12.614.449

PRZYBOROWSKI T., WYSOCKI T.: Podstawy szczuro-szczelnego budownictwa statków. „Techn. Gosp. morska“, Gdańsk, mies., t. 2, Nr 1, stycz. 52, s. 11; A 4, 5 str., 13 rys.

Autorzy wymieniają niebezpieczeństwa wynikające z obecności szczurów na statku oraz sposoby stworzenia niepomysłnych dla nich warunków bytowania. Wymieniono różne metody tępienia szczurów, ulubione ich kryjówki na statku, materiały izolacyjne itd.

156* 331.82(44),1952“(061.3)

III ogólnokrajowy kongres techniczny bezpieczeństwa i higieny pracy (w Avignon, Francja). „III Congrès technique national de sécurité et d'hygiène du travail“. *Trav. Sécurité*, mies., t. 4, Nr 10, paźdz. 52, s. 299; 13 str., 19 fot.

W dn. 9—12 października 1952 odbył się trzeci kongres bhp w Avignon. Omawiano na nim zagadnienie mechanizacji transportu wewnątrzzakładowego w celu podniesienia bezpieczeństwa pracy. Wyrażono zdanie, że konstruktorzy urządzeń dźwigowych i transportowych powinni projektować maszyny bezpieczne dla obsługi. W drugim dniu poruszono sprawę walki z zapyleniem. Przedstawiciel robotników żądał zmiany ustawy dotyczącej odszkodowań wypłacanych przy zachorowaniach na pylicę. Omówiono poza tym sprawę zamienników benzenu, zastąpienia środków wybuchowych i toksycznych innymi oraz wpływu fizjologicznych źródeł światła sztucznego i kolorów otoczenia na człowieka.

Niniejszy Przegląd Dokumentacyjny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu ochrony pracy. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych, wydawanych przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej (Warszawa, Al. Niepodległości 188). CIDENT przyjmuje prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne. Cena karty dokumentacyjnej wynosi w prenumeracie 20 groszy.

CIDENT wykonuje za zwrotem kosztów fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych przeglądem dokumentacyjnym, jak i kartami dokumentacyjnymi.